

✧ Texty na tento týden – Sk 24:1–27; 25:1–27; 26:1–32

✧ Základní verš

„*A Pavel řekl: „Kéž by dal Bůh, aby ses nejen ty, nýbrž i všichni, kdo mě slyší, stali dříve nebo později tím, čím jsem já – kromě těchto pout.“*“ (Sk 26:29)

Pavlovým přesunem do Cesareje začalo jeho dvouleté (Sk 24,27) věznění v Herodově paláci (Sk 23,35), který byl oficiálním sídlem římského místodržícího. Během tohoto období ho několikrát vyslyšeli římsší místodržitelé Félix a jeho nástupce Festus a král Agrippa II. Takto se naplňovalo Pavlovo poslání, kterým ho pověřil samotný Pán (Sk 9,15).

Během každého výslechu Pavel trval na své nevinosti, prohlašoval, že proti němu neexistují žádné důkazy ani svědci. Lukáš ukazuje, že pro Pavlovo věznění neexistoval žádný důvod a že kdyby se neodvolal k císaři, mohl být propuštěn (Sk 26,32). Opakované výslechy poskytly Pavlovi možnost, aby svědčil o Ježíši a o velké naději na zaslíbené vzkříšení.

Toto období však bylo pro Pavla i časem hlubokého znepokojení a nepřijemného věznění. Navíc se zdá, že se Pavlovi nedostávalo téměř žádné podpory ze strany jeruzalémských křesťanů. „Všichni bratři, kteří stáli v čele sboru, měli nyní jedinečnou příležitost otevřeně vyznat, že skrze Pavla působil Bůh a že chybovali, když se nechali svést zprávami jeho nepřátel k žárlivosti a předsudkům. Nepokusili se však společnými silami zjednat ukřivděnému apoštolovi spravedlnost. Místo toho mu dali radu, z níž bylo zřejmé, že je stále ještě ovládá pocit, že si Pavel za přetrvávající zaujatost do značné míry může sám. Nepostavili se velkoryse na jeho obranu a nesnažili se nespokojeným bratřím dokázat, že jsou v nepravu. Chtěli dosáhnout kompromisu tím, že mu poradili, jak má podle jejich názoru jednat, aby odstranil všechny důvody k nedorozumění.“ (AA 403; PNL 232)

✧ Týden ve zkratce:

- Pavel před Félixem
- Pavel před Festem
- Rozhovor vládců
- Pavlova obhajoba
- Pavel a židovští vůdcové
- Podněty k zamyšlení

NE 16. září – Pavel před Félixem

Sk 24:14-16 „¹⁴Přiznávám se ti však k tomu, že podle směru, který oni označují za sektu, sloužím Bohu svých předků: Věřím všemu, co je napsáno v zákoně Mojžíšově a v prorockých knihách, ¹⁵a tak jako oni mám naději v Bohu, že jednou spravedliví i nespravedliví vstanou k soudu. ¹⁶Proto i já se vždy snažím zachovat neporušené svědomí před Bohem i lidmi.“

Sk 24:1-13.17-27 „¹Za pět dní přišel velekněz Ananiáš s několika staršími a s nějakým Tertullem právníkem, a dostavili se k místodržiteli, aby na Pavla podali žalobu. Když byl Pavel předvolán, ²Tertullus začal obžalobu: „Vznešený Félix, tvou zásluhou se těšíme dokonalému míru a tvou moudrou péčí spěje všechno u tohoto národa k lepšímu. ³Vždy a všude to přijímáme s velikou vděčností. ⁴Ale abych tě už déle nezdržoval, prosím tě, abys byl tak laskav a krátce nás vyslechl. ⁵Shledali jsme, že tento člověk jako morová nákaza po celém světě vyvolává nepokoje mezi Židy a je hlavou nazorejské sekty. ⁶Pokusil se i znesvětit chrám a my jsme ho zadrželi. ⁷Ale velitel Lysias zasáhl a násilně nám ho vzal z rukou; a poručil, aby jeho žalobci přišli k tobě. ⁸Až ho budeš vyslyšet, můžeš se sám přesvědčit o tom všem, co na něj žalujeme.“ ⁹K jeho řeči se připojili i Židé a tvrdili, že je tomu tak.“

¹⁰Když ho místodržitel vyzval k obhajobě, Pavel promluvil: „Vím, že už mnoho let vykonáváš úřad soudce v tomto národě, a proto s klidnou myslí přednáším svou obhajobu. ¹¹Můžeš si zjistit, že tomu není víc než dvanáct dní, co jsem přišel do Jeruzaléma, abych se poklonil Bohu, ¹²a ani v chrámě, ani v synagógách, ani jinde ve městě mě nikdo nepřistihl, že bych se s někým přel anebo dokonce podněcoval vzpouru davu. ¹³A nemohou dokázat před tebou nic, pro co mě nyní žalují. ... ¹⁷Po mnoha letech jsem se vrátil, abych svému národu odevzdal peněžitou podporu a přinesl oběti v chrámě. ¹⁸A při nich mě tam po očistném obřadu spatřili. Nedošlo při tom ani k shluku, ani k vytržnostem. ¹⁹Byli tam ovšem někteří Židé z provincie Asie a ti by měli být přítomni před tebou a přednést žalobu, mají-li něco proti mně. ²⁰Anebo tito přítomní ať řeknou, jaký zločin na mně našli, když jsem stál před veleradou, ²¹kromě toho, že jsem mezi nimi zvolal: „Pro víru ve zmrtvýchvstání jsem dnes od vás souzen.““ ²²Pak Félix, ač dobře znal všechno o tom učení, odročil přelíčení a řekl: „Jakmile přijde velitel Lysias, rozhodnu ve vaši pří.“ ²³Nařídil důstojníkovi, aby Pavla držel v mírné vazbě a nikomu z jeho přátel nebránil, kdyby mu chtěl posloužit. ²⁴Po několika dnech přišel Félix se svou manželkou Drusillou, která byla Židovka, dal si zavolat Pavla a poslouchal jeho výklad o víře v Krista Ježíše. ²⁵Když však Pavel začal hovořit o spravedlnosti a zdrženlivosti a o budoucím soudu, pocítil Félix úzkost a řekl: „Pro dnešek můžeš jít, až budu mít čas, dám si tě zase zavolat.“ ²⁶Zároveň doufal, že dostane od Pavla peníze. Proto si ho také dal častěji zavolat a hovořit s ním. ²⁷Po dvou letech se stal jeho nástupcem Porcius Festus. Ale Félix zanechal Pavla ve vazbě, protože se chtěl zavděčit Židům.“

Sk 23:6 „Protože Pavel věděl, že jedna část rady patří k saduceům a druhá k farizeům, zvolal: „Bratři, já jsem farizeus, syn farizeův. Jsem souzen pro naději ve zmrtvýchvstání.““

PO 17. září – Pavel před Festem

Sk 25:9-11 „⁹Festus se chtěl zavděčit Židům a odpověděl Pavlovi: „Chceš jít do Jeruzaléma a tam být přede mnou souzen z těchto obvinění?““ ¹⁰Ale Pavel řekl: „Stojím před císařským soudem, kde mám být souzen. Proti Židům jsem se v ničem neprovinil, jak i ty velmi dobře víš. ¹¹Jestliže jsem vinen a spáchal jsem něco, za co si zasloužím smrt, nezdráhám se zemřít. Není-li však pravda, z čeho mě tito žalobci obviňují, nikdo mě jim nemůže vydat. Odvolávám se k císaři.““

Sk 25:1-8.12 „¹Za tři dny po svém příchodu do provincie odebral se Festus z Cesareje do Jeruzaléma. ²Tam se k němu dostavili velekněží a přední Židé s žalobou proti Pavlovi. Žádali ho, ³aby jim prokázal laskavost a dal Pavla přivést do Jeruzaléma. Ale byla to léčka, protože chtěli Pavla na cestě zabít. ⁴Festus jim odpověděl, že Pavel je ve vazbě v Cesareji a on sám že také brzo odcestuje. ⁵A řekl: „Ať tedy vaši zástupci tam jdou se mnou a podají na toho člověka žalobu, jestliže se něčeho dopustil.““ ⁶Festus se mezi nimi nezdržel víc než osm nebo deset dní a vrátil se do Cesareje. Na druhý den zasedl k soudu a rozkázal přivést Pavla. ⁷Když ho přivedli, postavili se proti němu Židé, kteří přišli z Jeruzaléma, a vznášeli mnoho těžkých obvinění; nemohli je však nijak dokázat. ⁸Pavel se hájil takto: „Neprovinil jsem se ničím ani proti židovskému zákonu, ani proti chrámu, ani proti císaři.“ ... ¹²Nato Festus promluvil se svými rádci a pak odpověděl: „K císaři ses odvolal, k císaři půjdeš.““

ÚT 18. září – Rozhovor vládců

Sk 25:24-27 „²⁴Festus pak promluvil: „Králi Agrippa a všichni zde přítomní, vidíte toho muže, na něhož si u mne všichni Židé jak v Jeruzalémě, tak zde stěžovali a křičeli, že nesmí zůstat na živu. ²⁵Já jsem zjistil, že nespáchal nic, zač by zasluhoval smrt. Protože on sám se odvolal k císaři, rozhodl jsem, že ho k němu pošlu. ²⁶Nemám však nic určitého, co bych o něm císaři napsal. Proto jsem ho dal předvést před vás a zvláště před tebe, králi Agrippa, abyste ho vyslechli a já se dověděl, co mám napsat. ²⁷Zdá se mi totiž nerozumné poslat vězně a neuvést zároveň obvinění vznesená proti němu.““

Sk 25:13-23 „¹³Uplynulo několik dní a do Cesareje přišli král Agrippa a Bereniké, aby pozdravili Festa. ¹⁴Protože se tam zdrželi nějakou dobu, předložil Festus králi Pavlův případ. Řekl: „Je zde muž, kterého Félix zanechal ve vazbě. ¹⁵Když jsem přišel do Jeruzaléma, obrátili se na mne velekněží a židovští starší se žalobou proti němu a žádali jeho odsouzení. ¹⁶Odpověděl jsem jim, že Římané nemají ve zvyku odsoudit člověka, dokud není postaven před žalobce a nedostane možnost hájit se proti jejich obvinění. ¹⁷Když sem přišli, bez odkladu jsem hned druhý den zasedl k soudu a rozkázal jsem přivést toho muže. ¹⁸Žalobci vystoupili proti němu, ale neobviňovali ho ze žádných zločinů, jak jsem očekával, ¹⁹nybrž měli s ním jen nějaké spory o své náboženství a o nějakého zemřelého Ježíše, o němž Pavel tvrdil, že je živ. ²⁰Protože se v těchto otázkách nevyznám, navrhol jsem, zda by se nechtěl odebrat do Jeruzaléma a tam být v té věci souzen.““

²¹Avšak Pavel podal odvolání a žádal, aby byl ponechán ve vazbě až do rozhodnutí císařova; proto jsem dal rozkaz, aby zůstal ve vězení, než ho pošlu k císaři.“ ²²Agrippa řekl Festovi: „Také já bych rád slyšel toho člověka.“ Festus odpověděl: „Zítřka ho budeš slyšet.“ ²³Na druhý den tedy přišli Agrippa a Bereniké s velkou okázalostí a vstoupili spolu s vysokými důstojníky a předními muži města do přijímací síně. Na Festův rozkaz byl přiveden Pavel.“

ST 19. září– Pavlova obhajoba

Sk 26:19-23 „¹⁹A tak jsem se, králi Agrippa, nemohl postavit proti nebeskému vidění, ²⁰a kázal jsem nejprve obyvatelům Damašku a Jeruzaléma a po celé judské zemi, a pak i pohanům, aby se v pokání obrátili k Bohu a podle toho žili. ²¹Z toho důvodu se mne Židé zmocnili, když jsem byl v chrámě, a chtěli mě zabít. ²²Ale Bůh mi pomáhal až do dnešního dne, a tak zde stojím jako svědek před velkými i malými. Neříkám nic než to, co předpověděli proroci i Mojžíš: ²³Mesiáš má trpět, jako první vstane z mrtvých a bude zvěstovat světlo lidu izraelskému i pohanům.““

Sk 25:8-11 „⁸Pavel se hájil takto: „Neprovinil jsem se ničím ani proti židovskému zákonu, ani proti chrámu, ani proti císaři.“ ⁹Festus se chtěl zavděčit Židům a odpověděl Pavlovi: „Chceš jít do Jeruzaléma a tam být přede mnou souzen z těchto obvinění?“ ¹⁰Ale Pavel řekl: „Stojím před císařským soudem, kde mám být souzen. Proti Židům jsem se v ničím neprovinil, jak i ty velmi dobře víš. ¹¹Jestliže jsem vinen a spáchal jsem něco, za co si zasloužím smrt, nezdráhám se zemřít. Není-li však pravda, z čeho mě tyto žalobci obviňují, nikdo mě jim nemůže vydat. Odvolávám se k císaři.““

Sk 26:1-23 „¹Agrippa řekl Pavlovi: „Dovoluje se ti, aby ses hájil.“ Nato se Pavel ujal slova a začal obhajobu: ²„Pokládám se za šťastného, králi Agrippa, že se smím dnes před tebou hájit proti všemu, z čeho mě Židé obviňují, ³zvláště proto, že dobře znáš všechny židovské obyčeje i sporné otázky. Prosím tedy, abys mě trpělivě vyslechl: ⁴Můj život od mládí znají všichni Židé; vědí, jak jsem od počátku žil mezi svým lidem, a to i v Jeruzalémě. ⁵Znají mě už od dřívějšíka, a kdyby chtěli, mohou dosvědčit, že jsem žil podle nejpřísnějšího směru našeho náboženství jako farizeus. ⁶Nyní stojím před soudem, protože trvám na zaslíbení, které dal Bůh našim otcům. ⁷Dvanáct kmenů našeho národa doufá, že tohoto zaslíbení dosáhne, a slouží horlivě Bohu dnem i nocí. Pro tuto naději jsem, králi, obžalován od Židů. ⁸Což se vám zdá neuvěřitelné, že Bůh křísí mrtvé? ⁹Také já jsem se ovšem domníval, že musím všemožně bojovat proti jménu Ježíše Nazaretského. ¹⁰A to jsem v Jeruzalémě vsuktu dělal. Když jsem k tomu dostal od velekněží plnou moc, dal jsem mnoho věřících uvěznit, a když měli být usmrčeni, schvaloval jsem to. ¹¹Po všech synagógách jsem je často dával trestat a nutil je, aby se rouhali. Jako smyslů zbavený jsem se chystal pronásledovat je i v cizích městech. ¹²A tak jsem se vypravil s plnou mocí a pověřením velekněží do Damašku. ¹³Když jsem byl na cestě, králi, spatřil jsem o poledni světlo z nebe, jasnější než slunce. Jeho záře obklopila mne i ty, kdo šli se mnou. ¹⁴Všichni jsme padli na zem a já jsem uslyšel hlas, který ke mně mluvil hebrejsky: ‚Saule, Saule, proč mě pronásleduješ? Marně se vzpínáš proti bohcům.‘ ¹⁵Já jsem se zeptal: ‚Kdo jsi, Pane?‘ A Pán řekl: ‚Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.‘ ¹⁶Ale zvedni se, povstaň. Neboť proto jsem se ti zjevil, abych tě učinil svým služebníkem a svědkem toho, co jsi spatřil a co ti ještě dám poznat. ¹⁷Budu tě chránit před izraelským národem i před pohany, k nimž tě posílám, ¹⁸abys otevřel jejich oči a oni se obrátili od tmy ke světlu, od moci satanovy k Bohu, a vírou ve mne dosáhli odpuštění hříchů a podílu mezi posvěcenými.‘ ¹⁹A tak jsem se, králi Agrippa, nemohl postavit proti nebeskému vidění, ²⁰a kázal jsem nejprve obyvatelům Damašku a Jeruzaléma a po celé judské zemi, a pak i pohanům, aby se v pokání obrátili k Bohu a podle toho žili. ²¹Z toho důvodu se mne Židé zmocnili, když jsem byl v chrámě, a chtěli mě zabít. ²²Ale Bůh mi pomáhal až do dnešního dne, a tak zde stojím jako svědek před velkými i malými. Neříkám nic než to, co předpověděli proroci i Mojžíš: ²³Mesiáš má trpět, jako první vstane z mrtvých a bude zvěstovat světlo lidu izraelskému i pohanům.““

Sk 22:1-21 „¹„Bratři a otcové, vyslechněte, co vám chci nyní říci na svou obhajobu.“ ²Když uslyšeli, že k nim mluví hebrejsky, úplně se uklidnili a Pavel pokračoval: ³„Já jsem Žid a narodil jsem se v Tarsu v Kilikii, ale vychován jsem byl zde v Jeruzalémě. V Gamalielově škole jsem byl přesně vyučen zákonu našich otců. Byl jsem právě tak plný horlivosti pro Boha, jako jste dnes vy všichni, ⁴a víru v Ježíše Krista jsem pronásledoval až na smrt, muže i ženy jsem dával spoutat a uvěznit, ⁵jak mi může dosvědčit velekněz a celý sbor starších. Od nich jsem dostal doporučující dopisy pro židovské souvrce v Damašku a vydal jsem se tam, abych tamější stoupence nové víry přivedl v poutech do Jeruzaléma a dal je potrestat. ⁶Když jsem ještě byl na cestě a blížil se k Damašku, kolem poledne mě najednou obklopilo jasné světlo z nebe. ⁷Padl jsem na zem a uslyšel jsem hlas, který mi pravil: ‚Saule, Saule, proč mě pronásleduješ?‘

⁸Já jsem odpověděl: ‚Kdo jsi, Pane?‘ A on mi řekl: ‚Já jsem Ježíš Nazaretský, kterého ty pronásleduješ.‘ ⁹Moji průvodci viděli sice světlo, ale neslyšeli hlas toho, kdo ke mně mluvil. ¹⁰Řekl jsem: ‚Co mám dělat, Pane?‘ A Pán mi řekl: ‚Vstaň a pokračuj v cestě do Damašku; tam ti bude řečeno všechno, co ti Bůh ukládá.‘

¹¹Protože jsem byl oslepen jaselem toho světla, museli mě moji druhové vzít za ruku a tak mě dovedli do Damašku. ¹²Jeden muž, zbožný podle Božího zákona, jménem Ananiáš, který měl dobrou pověst u všech místních židů, ¹³přišel za mnou, přistoupil ke mně a řekl: „Bratře Saule, otevři oči!“ A já jsem v tu chvíli nabyl zraku. ¹⁴On mi řekl: „Bůh našich otců si tě vyvolil, abys poznal jeho vůli, spatřil jeho Spravedlivého a slyšel hlas z jeho úst. ¹⁵Budeš jeho svědkem před všemi lidmi a budeš mluvit o tom, co jsi viděl a slyšel. ¹⁶Nuže, neváhej! Vstaň, vzyvej jeho jméno a dej se pokřtít, abys byl obmyt ze svých hříchů.“ ¹⁷Když jsem se potom vrátil do Jeruzaléma a modlil se v chrámě, upadl jsem do vytržení mysli. ¹⁸Spatřil jsem Pána, jak mi říká: „Pospěš si a rychle odejdi z Jeruzaléma, protože nepřijmou tvé svědectví o mně.“ ¹⁹Já jsem odpověděl: „Pane, oni vědí, že jsem dával uvěznit a bičovat v synagógách ty, kdo v tebe věří.“ ²⁰Když byla prolévána krev tvého svědka Štěpána, byl jsem při tom, schvaloval jsem to a hlídal jsem šaty těch, kdo ho kamenovali.“ ²¹Ale Pán mi řekl: „Jdi, neboť já tě chci poslat daleko k pohanům!““

ČT 20. září – Pavel a židovští vůdcové

Sk 26:26-28 „²⁶Vždyť král to všechno zná, a proto také k němu mluvím otevřeně. Jsem přesvědčen, že mu nic z toho není neznámo. Vždyť se to neudálo někde v ústraní. ²⁷Věříš, králi Agrippu, prorokům? Vím, že věříš.“ ²⁸Agrippa odpověděl Pavlovi: „Mám tě předsvědčit, abych se stal křesťanem.““

Sk 26:24.25.29-32 „²⁴Když se Pavel takto hájil, zvolal Festus: „Jsi blázen, Pavle, mnoho vědomostí tě připravuje o rozum!“ ²⁵Pavel odpověděl: „Nejsem blázen, vznešený Feste, nýbrž mluvím slova pravdivá a rozumná. ...“ ²⁹A Pavel řekl: „Kéž by dal Bůh, aby ses nejen ty, nýbrž i všichni, kdo mě slyší, stali dříve nebo později tím, čím jsem já – kromě těchto pout.“ ³⁰Král povstal a s ním i místodržitel, Bereniké i všichni ostatní. ³¹Když odcházeli, hovořili mezi sebou: „Tento člověk nedělá nic, za co by zasluhoval smrt nebo vězení.“ ³²A Agrippa řekl Festovi: „Mohl být osvobozen, kdyby se nebyl odvolal k císaři.““

1K 1:23 „Ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství.“

Sk 25:12.25-27 „¹²Nato Festus promluvil se svými rádci a pak odpověděl: „K císaři ses odvolal, k císaři půjdeš.“ ...“ ²⁵Já jsem zjistil, že nespáchal nic, zač by zasluhoval smrt. Protože on sám se odvolal k císaři, rozhodl jsem, že ho k němu pošlu. ²⁶Nemám však nic určitého, co bych o něm císaři napsal. Proto jsem ho dal předvést před vás a zvláště před tebe, králi Agrippu, abyste ho vyslechli a já se dověděl, co mám napsat. ²⁷Zdá se mi totiž nerozumné poslat vězně a neuvést zároveň obvinění vznesená proti němu.““

PÁ 21. září – Podněty k zamyšlení

„O čem asi uvažoval Agrippa při Pavlových slovech? Zamýšlel se nad svými předky a nad jejich marnými útoky proti tomu, o kterém teď Pavel kázal? Uvažoval o svém prastarém otci Herodovi Velkém, který dal vyvraždit nevinné děti v Betlémě? O svém strýci Antipovi, který dal zavraždit Jana Křtitele? Nebo o svém otci Agrippovi I. a umučení apoštola Jakuba? Viděl v tragédiích, které na tyto vládcy dolehly, důkaz o Boží nespokojenosti s jejich zločiny proti jeho služebníkům? Když v tento den „s velkou okázalostí“ vstoupil do soudní síně, vzpomněl si na svého otce Agrippu, významného vládce, který po příchodu do Cesareje stál před lidmi v zářivém oblečení a davu ho oslavovaly jako boha? Zapomněl snad na to, jak ještě před skončením tohoto povolávání slávy přišel hrůzostrašný pád ješitného krále? Něco z těchto událostí patrně proběhlo Agrippovou myslí. Ale jeho samolibost byla oslepena třpytivou honosností a jeho vědomí vlastní důležitosti odehlnalo všechny šlechetné myšlenky.“ (6BC 1066.1067)

Otázky k rozhovoru

1. Vraťte se společně k aplikační otázce ze čtvrtka. Uvažujte o Pavlově rozhodnutí odvolat se k císaři. Bylo to správné rozhodnutí (Sk 25,25; 26,31.32)? Zdůvodněte svá tvrzení. Jak spolu souvisí naše případné rozhodnutí domáhat se právní ochrany a spoléhání se na Boží péči?

2. Uvažujte o Pavlově výroku: „A tak jsem se, králi Agrippu, nemohl postavit proti nebeskému vidění...“ (Sk 26,19). Co tento výrok o Pavlovi vypovídá? Jak se Pavlův postoj týká nás (1Pt 2,9.10)?

3. Pavlovi záleželo na lidech, ne na číslech. Během svého posledního slyšení v Cesareji řekl svým posluchačům, že touhou jeho srdce je, aby všichni byli „jako on“, tedy zachráněni Boží milostí (Sk 26,29). Nešlo mu o vlastní svobodu nebo spravedlnost více nežli o přání, aby i oni mohli prožívat Boží spasení. Co se můžeme z tohoto příkladu naučit? Ve kterých oblastech jsme ochotni obětovat se, aby se mohlo šířit evangelium?

4. Agrippa měl možnost slyšet evangelium přímo od apoštola Pavla. Přesto ho odmítl. Jak se můžeme vyhnout tomu, abychom nepřehlédli anebo neodmítli velké možnosti, které se objeví přímo před námi? Jak můžeme zůstat duchovně citliví k realitě kolem nás?

